

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 230. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897-1932.

Péntek, 1936. október 9.

A pireneusi áldozat Ismét veszélyben a béke

A szovjetkormány váratlan lépése a spanyol események kapcsán senkit nem lep meg, aki tisztában van az igazi helyzettel. Amióta a szovjet a népszövetségi eszmék legfőbb védelmezőjének szerepében mutatkozik a világ hiszékeny közvéleménye előtt, azóta az euráziai hatalom igazi arcát csak ritkán látja a nagy nyilvánosság. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy a szovjetkormány és a harmadik internacionálé különös kettősségén alapuló diplomácia megelégszik a népszövetségi politika kereteivel. A szovjet igazi külpolitikai törekvéseit ma is a harmadik internacionálé forradalmi köréi irányítják és előrelátható volt, hogy a harmadik internacionálé nem fogja sokáig tétlenül nézni a spanyol nemzeti irányu fölkelés győzelmes előrehaladását.

A szovjetkormány bejelentése, amellyel önkényesen felmenti magát a semlegesség kötelezettsége alól a spanyol eseményekkel szemben, bármilyen különösen hangzók is, elsősorban a Blum-kormányt hozza válságos helyzetbe. Tudvalevő, hogy a francia kormány a munkásságnak azt a követelését, hogy a madridi kormányt Franciaország fegyverrel és pénzzel támogassa, eddig minden esetben a szovjet neutralitásának főhánytorgatásával szerelte le. Ha a szovjet, amely minden baloldali megmozdulásnak földalatti bábja és legfőbb apostola, a béke kedvéért lemond a madridi kormány támogatásáról — így érvelt a francia kormány — akkor a sokkal veszélyesebb helyzetben lévő és érzelmileg is sokkal kevésbé érdekelt Franciaország nem lehet a semlegesség megsértője és ezzel újabb nemzetközi zűrzavar előidézője. A Blum-kormány tragikus helyzetére mi sem jellemzőbb, mint hogy válságból válságba jut. Pénzügyi bajainak még nem jutott túl a zenitjén és máris veszélyes politikai válság fenyegeti a szovjet jóvoltából a benemavatkozási egyezmény felmondása orosz részről elsősorban ügyes taktikai fogásnak számít a franciaországi marxisták felé, akik a szovjet gesztusától felbátorítva új ostromot indítanak az orosz példa követése érdekében.

Az orosz bejelentés ezen a részletproblémán túlmenően általános támadást jelent a vajdó európai békegondolat ellen. Az utóbbi hetek folyamán letagadhatatlanul olyan szellemi és politikai áramlatok kerültek előtérbe, amelyek kedvezően befolyásolták a békére irányuló erőfeszítéseket. A felizgatott hangulat, a felkavart léghő mint a lassu megnyugvás stádiumába jutott volna és küszöbön álló gazdasági és politikai béketárgyalásokat emlegetett a világsajtó. Ezért volt szükség arra, hogy a szovjet újból éreztesse a sokak által már-már eliejejtett igazi politikáját. A harmadik internacionálé érdekével ellentétben áll a béke lassu kikristályosodásának folyamata, ezért volt szükséges, hogy újabb vizályanyagot dobjon a még megemésztetlen problémák salakjával teli európai politika kráterébe.

Amióta Franco tábornok csapatai átkeltek Marokkóból az ibériai félszigetre, azóta köztudomású, hogy a spanyol forradalom többet jelent, mint egyszerű belháborút. Az eszmék, az ideológiák és kulturák víviák itt élet-halál harcukat és Európa közvéleménye két csoportra oszolva szemléli a spanyol eseményeket. Nem csak az emberek, társadalmi osz-

Megbuktatja a szovjet a benemavatkozási egyezményt

A szovjet megbízott feltűnésteltő bejelentése Londonban — A Blum-kormány kényes helyzete — Izga om az európai politikában

A nemzetközi politikai helyzetnek szenzáció erejével ható új fejleménye van. A szovjet kormány ugyanis jegyzéket intézett a Londonban székelő semlegességi bizottsághoz, amelyben felhívja a bizottság figyelmét arra, hogy a spanyol benemavatkozási egyezményt sorozatosan megsértik. Abban az esetben, ha nem történik intézkedés az egyezménynek Olaszország, Németország és Portugália részéről való megsértése ellen, úgy Szovjetország is mentesítettnek fogja magát tekinteni vállalt kötelezettségei alól. A semlegességi bizottság pénteken ül össze, hogy megtárgyalja a szovjet jegyzékét.

A szovjet megbízottjának nyilatkozata

Moszkva. (Rador.) A „Tass“-iroda jelenti: Kogan, a Szovjetunió megbízottja a londoni be nem avatkozási bizottságban a következő nyilatkozatot tette:

A szovjet kormány felhatalmazott az alanti nyilatkozat megtételére: A madridi kormány szeptember 15-én jegyzéket intézett a portugál, német és olasz kormányokhoz, amelyben tiltakozott az ellen, hogy a felkelőket, dacára a be nem avatkozási egyezménynek, hadianyagokkal látják el. Ennek a jegyzéknek a szövegét a madridi kormány elküldötte mindazon államok kormányához, amelyek a semlegességi egyezményhez hozzájárultak. Tette ezt azzal a kérelemmel, hogy a be nem avatkozási egyezmény értelmében a hadianyagszállítást szüntessék be, mert Spanyolország tulajdonképpen blokádnál áll, de míg az egyik oldalon nem szállítanak semmiféle hadianyagot, addig a felkelők akadálytalanul hozzájuthatnak a hadirepülőgépekhez és más hadieszközökhez. Del Vajo spanyol külügyminiszter a Népszövetség ülésén jelentést tett arról, hogy milyen hadianyagokat kaptak a felkelők. Szeptember 7-én Portugálián keresztül Szevillába 23 vagon érkezett, amelyekben 14 leszerelt hadirepülőgép volt. Ezeket a gépeket Hamburgból küldték el. Szeptember 20-án Tetaunba ugyancsak 12 nagy német repülőgép érkezett és ezek szállították a felkelőket Szevillába. Szeptember 29-én Liszabonból olasz eredetű hadianyag és mérgező gázok érkeztek több vagonban. Számos szemtanú igazolja azt, hogy Portugálián keresztül állandóan érkeznek a felkelők részére hadianyagok. A felkelők ma igen sok bombavető- és vadász-repülőgép fölött rendelkeznek, amelyek német és olasz eredetűek.

tűek. Az bizonyos, hogy a lázadás kitörése alkalmával a felkelőknek egyetlen repülőgépük sem volt. A lelőtt repülőgépek között kilenc „Heinkel“-típusú német gép volt.

— A portugál kikötőkben külön spanyol bizottságok alakultak, melyek a felkelők részére érkező hadianyagokat átveszik és tovább szállítják. Kormányom — folytatta a szovjet megbízott — több ízben kérte, hogy vizsgálják meg a portugál kormány szerepét, mert ez bebizonyíthatóan megsértette a be nem avatkozási egyezményt. A szovjet kormány semmi körülmények között sem egyezhetik be abba, hogy a semlegességi egyezményt ilyen módon megsértsék és amíg a törvényes spanyol kormány segítségben nem részesülhet, addig a lázadókat korlátlanul elláthatják hadianyaggal. A szovjetkormány kijelenti, hogy ha a semlegességi egyezmény további megsértésének nem vetnek véget azonnal, úgy magát vállalt kötelezettségei alól felmentettnek tekintik.

Izgalom a diplomáciában

Genfi jelentés szerint népszövetségi körökben a Szovjet londoni lépése nagy mezdöbbenést váltott ki. Genfben rendkívül komolyan tartják a helyzetet, annál is inkább, mert biztosra veszik, hogy a Szovjet fenyegetését be is fogja váltani és

cselekvési szabadságának érvényesítésével nyíltan támogatja majd a madridi kormányt.

Litvinov szovjet külügyi népbiztos már legutóbb is nehezen lehetett eltéríteni attól, hogy a spanyol polgárháború kérdésén és a vállalt semlegességi kötelezettség sorozatos megsértését ne tegye szóvá a népszövetségi piannum

tályok és csoportok oszoltak meg a spanyol polgárháború megítélésénél, hanem többé-kevésbé Európa államai is. Egyetlen szikra elég ahhoz, hogy a lappangó szenvedélyek föltörjenek a hamu alól. A szovjet jól tudja ezt és éppen ezért jelent súlyos felelősséget ez a végzetes lépés, amellyel a spanyol belháborúba beavatkozik. Egyik, vagy másik hatalomnak a spanyol eseményekbe való beleszólása

egy óráig nem maradhat a mai helyzetben izoláltan. A spanyol polgárháború véresen szomorú igazsága, hogy a szovjet, de több más európai hatalom is, amelyeket a spanyol népsorsa voltaképpen hidegen hagy, kísérleti terepül használják fel a pireneusi félszigetet, amely — miközben fölötté összecsapnak Európa szembenálló eszméi — egy tehetséges, adottságokkal teli kultúr népetetőjévé válik.

Bilbaoban kikiáltották a baszk köztársaságot

Burgosból jelentik: Liano tábornok tiltakozott a kormánycsapatoknak minden olyan jelentése ellen, amely szerint a felkelők Oviedonál vereséget szenvedtek. A tábornok kijelentette, hogy a spanyol kormány ezzel kapcsolatban a legképtelenebb híreket terjeszti. Az igazság az — mondotta Liano tábornok — hogy a kormánycsapatok nagy veszteségekkel kénytelenek voltak visszavonulni Oviedo alól.

Hendayeből jelentik, hogy a lapelgareai rádióleadó azt a hírt közölte, hogy a kormánycsapatok két tíz közé szorították a felkelőket, akik nagy hadizsákmányt hátrahagyva kénytelenek voltak Oviedo belsejébe menekülni.

A felkelő csapatok egyik légitámadása ma ismét megjelent Madrid felett és röpcédulákat dobott le. A röpcédulákon meghatározott időt adnak a polgári lakosságnak a város kiürítésére és ugyancsak rövid időt szabtak meg a város védőinek az elvonulásra, illetve a behódolásra.

Bilbaoban és Guernicában kikiáltották a baszk köztársaságot. Az új baszk köztársaság elnöke *Lacuba* nevű baszk politikus lett. A köztársaság elnöke már ki is nevezte a baszk köztársaság első kormányát. A baszk köztársaság kikáltása a legnagyobb titokban folyt le, mert attól tartottak, hogy közben a felkelők légitámadást intéznek Bilbao ellen.

Amikor a felkelők tudomást szereztek a baszk köztársaság kikiáltásáról, egy légitámadás jelent meg Bilbao felett, amely

két és fél órán keresztül bombázta a várost.

A bombázás során háromszáz milicista megsebesült. Más oldalról származó jelentés szerint a spanyol kormány hosszú ideig titkolta Toledo elesését és mindazokat, akik ezt híresztelték, nyomban kivégezték.

Fey őrnagy párbajra hívta Starhemberg herceget

Starhemberg herceg cáfolja a párbaj hírért

Londonból jelentik: Az „Evening Standard” című lap azt a szenzációs hírt közli, hogy Fey őrnagy párbajra hívta ki Starhemberg herceget. Az újságírók kérdést intéztek Fey őrnagyhoz, aki a hírt sem meg nem erősítette, sem meg nem cáfolta. Fey a következőket mondotta:

— Csak annyit mondhatok, hogy megtettem azokat a lépéseket, amiket meg kellett tennem.

Más hírforrás szerint a Fey—Starhemberg-ügygel kapcsolatban becsületbírósi eljárás van folyamatban. Valószínűnek tartják, hogy éppen a becsületbírósi eljárás következtében párbajra nem kerül sor.

Starhemberg herceg megcáfolta azt a hírt, hogy Fey őrnagy párbajra hívta. Annyi azonban tény, hogy Fey őrnagy amellett, hogy Starhemberg herceget beperelte, értesítette az eseményről a volt osztrák—magyar hadsereg tiszti becsületbíróját, amelyet arra kért, hogy ítélkezzen Starhemberg herceg fölött azokért a kiüzentésekért, amelyeket reá vonatkozóan Dollfuss meggyilkolásával kapcsolatban tett.

Lengyelország gyarmati követelése

Varsóból jelentik: Azzal kapcsolatban, hogy Lengyelország gyarmati követeléseit során igényt tart Togora és a libériai néger köztársaságra, a lengyel sajtó igyekszik követelését érvekkel alátámasztani Lengyelországnak ezt a lépését. Az Express Poruni szerint Lengyelországnak kemény küzdelmet kell folytatni, hogy el tudja tartani lakosait. A Kurier Polski mint a lengyel nehézipar lapja Lengyelország gyarmati követeléseit azzal indokolja meg, hogy a lakosság szaporodása aránytalan a termelés lehetőségeivel szemben.

A magyar parlament kupolacsarnokában ravatalozták fel Gömbös Gyula holttestét

— Szombat délelőtt tíz órakor temetik az elhunyt magyar miniszterelnököt —
A gyászvonat uja Münchentől Budapestig

Münchenből jelentik: A Gömbös magyar miniszterelnök holttestét szállító szalonkocsi tegnap este pontosan fél 11 órakor indult utnak Magyarországra. A főpályaudvar királyi váróterme ez alkalomból gyászpompát öltött. Gömbös Gyula koporsója körül a véderő hat tisztje teljesített diszszolgálatot. Este tíz órakor a német véderő hat altisztje, a diszszolgálatot teljesítő tisztjek sora között a koporsót a német birodalmi vasutak részéről rendelkezésre bocsájtott vasuti kocsiba vitte. Ezt a kocsit fekete posztóval vonták be és ezüstös babérlevelekkel, valamint délszaki növényekkel díszítették. A koporsó mögött a magyar és német előkelőségek haladtak. Ezután a rohamosztagosok a kocsiba vitték a különböző koszorukat és elsőnek Hitler német kancellár hatalmas koszoruját helyezték el a magyar miniszterelnök koporsójára. Gömbös Gyula özvegye és gyermekei akkor beszálltak a magyar államvasutak részéről rendelkezésükre bocsájtott szalonkocsiba. A német véderő megbízásából Epplovag tábornok és lovag Weichs tábornok Freilassing állomásig kísérték el a halottszállító vonatot. A magyar katonai küldöttség tagjai a müncheni vasutigazgatóság által rendelkezésükre bocsájtott hálókocsiban foglaltak helyet, míg a német hadsereg és Hitler képviselői külön szalonkocsiban tettek

meg az utat a határig. A négy kocsit a királyi váróterem közelében várakozó páris—bécsi gyorsvonathoz kapcsolták, amely elindult az osztrák főváros felé.

A vonat éjszaka fél egy órakor érkezett Freilassing német határállomásra, ahonnan Hóman Bálint magyar kultuszminiszter táviratot küldött Hitler kancellárhoz, megköszönve neki és a német kormánynak Gömbös bucsuztatását. A vonat ma reggel hat óra 42 perc körül futott be a bécsi nyugati pályaudvarra, ahol felszállott Rudnay magyar követ és a követség személyzete. A szerelvényt ezután áttolták a keleti pályaudvarra, ahol egy testőr-diszszázad és nagyszámu közönség várták. Csakhamar megjelent a pályaudvaron Schuschnigg osztrák kancellár, Fahnert tábornok, államtitkár és Stockinger miniszter, valamint egy osztrák tiszti küldöttség. Schuschnigg kancellár kezét fogott a gyászoló családdal és kifejezte kormánya és a maga részvétét, majd a holttestet szállító kocsihoz ment és sajátkezüleg helyezte el a koporsóra hatalmas koszoruját, amelynek szallagján ez állott: „Hűséggel, barátsággal, Schuschnigg Kurt”. Ezután a kocsit lezárták, a kancellár és Hóman miniszter elléptek a diszszázad előtt, majd a zenekar egy gyászdalt játszott és a vonat folytatta útját a magyar határ felé.

A gyászvonat fogadtatása Budapesten

Budapestről jelentik: Csütörtök délelőtt tizenegy óra negyven perckor érkezett meg a budapesti Keleti-pályaudvarra a bécsi gyorsvonat, amelynek négy utolsó kocsijában érkeztek meg Münchenből az elhunyt magyar miniszterelnök holttestét kísérő személyiségek. Az első szalonkocsiban volt Gömbös koporsója. Amikor a gyors befutott a Keleti-pályaudvar fekete drapériával bevont csarnokába, a perronon katonai, polgári méltóságok és a társadalmi egyesületek sora előtt helyezkedett el a magyar kormány. Miután a koporsót leemelték a vasuti kocsiból, a pályaudvar fogadótermében felállított díszes katalánra helyezték el, amely előtt Raffay püspök mondott imát. Ezután a MÁV-dalárda gyászdalokat énekelt, majd elindult a gyászmenet a parlament épülete felé.

A gyászmenet utvonala hatalmas tömeg verődött össze. A gyászmenet élén haladt egy lovasrendőrszakasz, majd Szendy Károly polgármester és bárcziházi Bárczy István haladtak a menetben. Ezután következtek a katonai, polgári és társadalmi méltóságok és több koszorúscsi. A gyászhintó után haladt a család és Darányi Kálmán magyar miniszterelnök-helyettes vezetésével a kormány tagjai. A menetet lovasrendőrszakasz zárta be.

Miután a menet végigvonult a gyászfátyollal bevont lámpasorú utvonalaon, délben háromnegyed egykor érkezett a parlament épülete elé. A kupolacsarnokhoz vezető lépcsőn Putnoki Mór német nagykövete és a parlament díszőrsége fogadta a koporsót, amelyet a kupolacsarnokban levő díszes katalánra helyeztek el. A koporsó előtt két kisebb asztalra helyezték el az elhunyt magyar miniszterelnök rohamsisakját, kardját és a kitüntetéseit. Raffay Sándor evangélikus püspök rövid imája után a magyar főváros egyesített dalárdái gyászdalt énekeltek és ezzel a fogadtatási szertartás befejezést is nyert.

Délután három órakor nyitották meg a parlament kupolatermét a közönség előtt. A

szítáló eső dacára már délután két órakor hatalmas tömeg várta a bebecsájtást. Mire a kapu megnyit, már tizezer ember szorongott négyes sorokban felvonulva a magyar parlament épülete előtt. A temetési szertartás időpontját hivatalosan szombat délelőtt tíz órában állapították meg.

Stranyavsky Sándor, a magyar képviselőház elnöke délután egy órakor jelent meg kihallgatáson Horthy Miklós magyar kormányzó előtt. Ezzel a kihallgatások sorozata be is fejeződött. Politikai körökben az az általános felfogás, hogy Gömbös miniszterelnök halála után

Darányi Kálmán helyettes miniszterelnök kaphat megbízást kormányalakításra.

Mára szétfoszlott minden más kombináció, amely szerint a megoldás koncentrációs kormány formájában várható. Noha a keresztény-párt két vezetője: Zichy János és Ernst Sándor nyilatkoztak, amelyben rámutattak arra, hogy a keresztény-párt hajlandó a koncentrációs megoldásra, a kisgazdapárt tegnapi ülésén végleg szertefoszlott a koncentráció megvalósíthatóságának a lehetősége.

Amerika és Franciaország részvétele

Kánya Kálmán magyar külügyminisztert ma felkereste az amerikai Egyesült-Államok és Franciaország budapesti ügyvivője. A két diplomata kormánya részvétét fejezte ki Gömbös Gyula magyar kormányelnök elhunyt alkalmából. Ugyancsak ma érkezett meg a magyar fővárosba Boris király részvététávirata, amelyet Horthy magyar kormányzóhoz intézett és amelyben részvétének ad kifejezést a magyar kormányfő halála miatt.

Rómából jelentik: Ciano külügyminiszter Cittadini helyettes szertartásfőnök és Daela gróf a külügyminisztérium magasrangú tisztviselőjének kíséretében csütörtökön, 23.55 órakor Budapestre utazott, hogy részt vegyen Gömbös magyar miniszterelnök végtisztességén.

URANIA

5, 7.15 és 9.30 órakor

Világlágerl Ardeal-i premier

Világlágerl Telefon 2—32.

„KATI”

zenés-vígjáték GAÁL FRANCISKÁ-VAL

Hollywood ezen film világsikere után szerződtette. — Eddigi legjobb alakítása. Saját magának árt, ha elmulasztja megnézni !!

Fegyverben a földgolyó

Fegyverben a tengerek

Irtá: WALDO ROBESON

A Földközi tenger: angol tenger, ez volt a mindenkorai angol külpolitika egyik sarkalatos pontja. Gibraltártól Szuezig, Máltától Alexandria-ig és Haifaig Anglia volt a mediterrán-vizek rendőre. A helyzet az elmúlt tíz év folyamán annyira megváltozott, hogy a londoni katonai tengerészeti hivatal Fokváros tengerészeti bázissá való kiépítésére és arra gondolt, hogy a keleti kereskedelem egy része ne a Szezi csatornán át, hanem Afrika megkerülésével, a Fokföldön át történjék. Tehát már Anglia sem tartja teljesen sajátjának a Földközi tengert. Mi változtatta meg így a helyzetet?

Olaszország Abessziniában már csak gyarmatosítással foglalkozik. Hatalmas aerodromok épülnek északon és délen egyaránt. Kis hadsereggel, a légiflottának egytized részével Olaszország nyugodtan kezében tartja Olasz-Abessziniát. Az abesszin hadjárat alatt az olasz légiflotta egyhatalom dolgozott csupán. Katonákat, tankokat, ágyukat, a hatalmas mozgósított tartalékokat, mind más célokra fordíthatja most Olaszország. Már maga ez a körülmény a legerősebb földközítengeri hatalommá teszi.

Földrajzi helyzete a tenger közepén nagy stratégiai előny. Repülőgépeivel, hajóival és buvárnaszádaival ugyanazok felett a vizek felett uralkodhatik, amelyek kétezer év előtt Rómához tartoztak. Olaszország bármikor végigbombázhathatja az egész mediterrán-medencét. Buvárnaszádjára több van, mint Angliának. Az angol flottát, amely Gibraltárban, Alexandriában, Haifában és Máltában állomásozik, igen kellemetlen támadásoknak teheti ki.

Málta, mint tengerészeti bázis, az utóbbi időben sokat veszített jelentőségéből. Igaz, hogy időlen idek öta Szicília és Tripolisz között fekszik, de Szicília és Tripolisz a legutóbbi évek folyamán jelentékenyen megerősödött. Az angolok most már arra gondolnak, hogy a földközítengeri helyzetük megerősítésére Cyprust komoly flottabázissá építik ki. Ezáltal legalább a tenger keleti részében erősödik meg hatalmuk. Egyiptom, Palesztina és Cyprus együttesen már elég védelmet adna a Szezi csatornának. A helyzet tehát az, hogy míg a Földközi tengeren belül Olaszország az ur, addig a kijáratok még mindig és a jövőben talán fokozottabb mértékben angol kezében maradnak.

Cyprus 145 mérföld hosszú és 40—50 mérföld széles sziget. Két hegylánca között alföld terül el. Az alföldek szélein akarnak bombabiztos hangárokat építeni és egyáltalában a flottabázis minden jelentős kellékét földalatti erődítményekben akarják elhelyezni.

Gibraltár, Málta és Cyprus ereje és jelentősége mégis attól függ, hogy a jövő háborújában milyen szövetségesei lesznek Angliának. Ha mondjuk, Franciaország és a francia érdekszféra Jugoszláviával, Görögországgal és Törökországgal Anglia oldalán küzd, akkor az olasz hajóhad és légiflotta kevés kárt tehet. Egészen más lenne a

Négyhavi börtönre

ítéltek csempészség miatt egy aradi borbélyt

Az aradi törvényszék első szekciójának Mager—Gatoschi-tanácsa ma tárgyalta Gutschik Arnold aradi borbély csempészségi büntetését. Gutschikot néhány hónappal eze ött, pontosan ez év júliusában tettenérték a határon, amikor egy bőröndöt akart áthozni. A bőröndben ruhákat, kendőket és más, vám alá eső ruhaneműt találtak. A borbély azzal védekezett, hogy Magyarországon egy ismeretlen férfi kérte arra, hozza át neki a bőröndöt, mert nem bírja gyalog vinni a hatalmas csomagot és néhány pengőt ígért neki fáradozásáért. A határnál azonban, amikor észrevette az idegen, hogy elfogatás veszélye fenyegeti, megszökött és otthagya őt a bőrönddel együtt.

Ma tárgyalta az ügyet a törvényszék, ahol Gutschik fenntartotta védekezését, amelyet azonban a bíróság nem fogadott el és a borbélyt Blánu ügyész vádbeszéde után négyhavi börtönre ítélte. Az elítélt továbbra is le tartóztatásban maradt.

helyzet, ha a felsorolt országok közül egy-kettő olasz oldalán küzdene.

Az 1920-ban Washingtonban tartott tengeri leszerelési értekezleten a nagyhatalmak megegyeztek abban, hogy Olaszország Franciaországgal egyenlő nagyságu hajóhadat tarthat fenn. Jelenleg az olasz flotta: hat csatahajó, egy repülőgép-anya hajó, 12 nehéz cirkáló, 14 könnyű cirkáló, 20 flotilla vezető, 76 torpedóromboló és 61 buvárnaszád. Összesen 180 kombattáns egység. Építés alatt ismeretlen számú csatahajó, buvárnaszád és torpedóromboló.

Spanyolország két nehéz cirkálóval, egy repülőgép-anyahajóval, hat könnyű cirkálóval hét flotilla vezetővel, 16 tengeralattjáróval, 15 torpedórombolóval, 16 ágyúnaszáddal rendelkezik, most épül három cirkáló, hét torpedóromboló és két aknarakó hajó. (Természetesen ezek a polgárháború előtti adatok. Azóta elsüllyesztettek a jobb- és baloldaliak is néhány hajót s mindegyikkel a spanyol hadiflotta csökkent.)

Helyzete a Földközi tenger vizein nem olyan előnyös, de hajóhadára nézve erősebb Franciaország. Francia-Afrikaival a nyugati mediterrán-vizek felett uralkodhatik. Csatlakozása döntené el a jövő földközítengeri háborúját. Angliával Olaszorszá-

Az Atlanti-óceán a jövő háborújában

Anglia, Németország, Franciaország és a skandináv államok jönnek számításba a jövő atlanti oceáni háborújában. A legutóbbi évek folyamán kifejlesztett német flotta és az aránylag jelentéktelen skandináv tengeri haderők nem hoztak sok új változást az atlanti vizek helyzetében. Itt még mindig Anglia az ur. Fentt északon legjobban Svédország tört elő a tengeri fegyverkezés terén. Flottája egy repülőgép-anyahajóból, négy cirkalóból, 12 páncélos partvédő hajóból, hat torpedórombolóból 18 tengeralattjáróból és 40 órhajóból áll. Most épül két páncélos csatahajó, négy torpedóromboló, öt tengeralattjáró és négy órhajó.

Beleszóllhat az északatlanti küzdelembe Szovjet-Oroszország és Lengyelország is, körülbelül 60

A budapesti

VIGSZINHÁZ

szerdán, október 14-én először

ERZSÉBET,

AZ ELÉRHETETLEN ASSZONY

Irtá: André József. Fordította: Zágon István.

Darvas Lili,

Góth Sándor, Toiny Klari, Perényi László,

Ajtay Andor, Kőpeczy-Égőcz Lajos,

Greguss Zoltán, Gárday Lajos.

Jegyrendelés: 1—153—44.

got és Olaszországgal Angliát semmisíthetné meg a Földközi tengeren.

A francia tengeri haderő: 11 csatahajó, két repülőgép-anyahajó, 12 nehéz cirkáló, hat könnyű cirkáló, 26 flotilla vezető, 52 torpedóromboló, 102 tengeralattjáró. Összesen 211 kombattáns egység.

A francia haditengerészet 1937. végére a következő hajókkal fog kiegészülni: két csatahajó, kilenc flotilla vezető, hat könnyű cirkáló, négy torpedóromboló.

Törökország negyven uszóegységével és Görögország 62 hajójával komoly ellenfele a jugoszláv flottának, amely két cirkalóból, négy tengeralattjáróból, hat aknarakó hajóból, nyolc rozant torpedórombolóból és hat aknarakó hajóból áll.

Anglia a jövő földközítengeri háborújában annyi könnyebbésséggel küzdene, hogy a fokföldi bázis kiépítése révén a keleti kereskedelmét Afrika körülhajózásával folytathatná, a mediterrán-vizeken csak küzdenie kellene.

kombattáns uszóegységével.

Németország adatai ismeretlenek. Annyi bizonyos, hogy az 1935. elején kötött tengeri egyezmény értelmében flottája az angol flotta 35 százalékat teheti ki. Tekintve, hogy az angol flottának csak a fele teljesíti az atlanti vizeken szolgálatot, Németország tengeri hadereje itt komoly tényező.

Az Atlanti óceán európai partvidékén azonban szerencsére kevés a „gyulékony” pont. Az érdekellentétek itt nem tengeriek, a tengeri háború csak kísérőjelensége lenne a szárazföldinek és függvénye a légiflották küzdelmének.

Következő cikkünk:

A JÖVŐ HÁBORÚJÁNAK LEHETŐSÉGEI.

»Halló, halló, London, Television Station!«

Televizio-állomás nyílt meg

Az angol rádió megkezdte a távolbalátás kísérleti leadásait Londonban

Szeptember 25. óta, ha éjjel után 1 órakor a skót rádióállomást fogja az ember, nagy meglepetés éri:

— Hallo, hallo London, Television Station!

Szó! egy hang és máris bekapcsolódik a hallgató a londoni távolbalátó leadásába.

A rendes és állandó távolbalátó közvetítés csak később fog megkezdődni, egyelőre csak kísérleti leadások vannak, de meg lehetően előrehaladott formában. Az angol rádióknak, mikor elhatározta, hogy a távolbalátó-leadást a lehető legtökéletesebbé teszi, két találmány, helyesebben két versengő társaság, a Baird és Marconi között kellett választania. Az angol B. B. C. úgy oldotta meg a kérdést, hogy leadásaiban mind a két találmány helyet kapott és a műsor közvetítése most felváltva, Baird és Marcom rendszer szerint történik.

A két rendszer között érdekes különbség van. A Marconi-gép leadása egyszerű filmfényképező-géphez hasonló szerkezet, az Erinetron segítségével történik és pedig úgy, hogy a gépet a leadandó személyre vagy tárgyra irányítják és a gép a kapott képet azonnal elektromos vonallá alakítja át, amely azután a különböző modulátorokon keresztül a leadóhoz kerül és vetíthető. A felvétellel egyidejűleg látható a kép is. A Baird-módszerrel viszont a képről film készül, amely csak 30 másodperc

mulva látható, mert a filmet a modern szerkezet 30 másodperc alatt hívja elő, illetve ugyanezen idő alatt rögzíti és vetíti is.

Ha az ember a Televisio Stadiont belülről megtekinti, az az érzése, mintha valami modern csőbutor-raktárban járna. Furcsa ezüstszürke csövek és butorszerű alkotmányok és mindenütt csavar, emelőkar, kerék és más titokzatos, ismeretlen technikai célt szolgáló gépezetek. Mikor az ember meghalja, hogy óriási feszültségű villanyszolgáltató gépek között jár, egyszerre hideg borsózik végig a hátán és csak akkor szabadul a pániktól, mikor felvilágosítják, hogy nem kell félni, nincs életveszély. Miért nincs? Mert az óriási feszültségű gépeket ügyes találmánnyal sikerült balesetmentessé tenni. A helyzet ugyanis az, hogy a mérnököknek gyakran van dolguk a gépek belsejében, gondoskodni kellett tehát arról, hogy ne játszanak folytonos életveszélyvel. A megoldás a következő: A gépek ajtaja kulccsal van bezárva, a kulcs azonban a villanyszolgáltatást szabályozó gépben van elhelyezve. A kulcsot viszont a gépből csak akkor lehet kivenni, ha a villany el van zárva. Ahhoz tehát, hogy valamelyik mérnök a gép belsejébe hatolhasson, a gép ajtaját előbb kulccsal ki kell nyitnia, a kulcsot azonban csak akkor tudja kivenni a villanyszolgáltatást szabályozó gépből, ha előbb elzárja a villanyt és ezzel kapcsolja a magasfeszültségű áramot.

Kiviteli tilalmat léptet életbe a kormány a leértékelt valutájú államok felé

Hir a jugoszláv valuta leértékeléséről — Prága felszabadítja a devizaforgalmat — Megrohanták a londoni tőzsdét — Megállapodás jött létre a csehszlovák leértékelése kérdésében

Belgrádi jelentés szerint a lira és a csehszlovák korona leértékelése nagy idegességet keltetett a jugoszláv gazdasági és pénzügyi körökben. Egyre jobban terjed az a vélemény, hogy a leértékelési hullám most már egész Európát előnti és hogy Jugoszlávia sem tudja tovább tartani valutája jelenlegi színvonalát. A minisztertanács néhány nappal ezelőtt ugyan leszögezte, hogy Jugoszlávia számára ugyan nem forog fenn ok eddigi valutapolitikájának megváltoztatására, most azonban mindjobban terjed az a meggyőződés, hogy az új helyzetben a kormány mégis csak kénytelen lesz komoly mérlegelés tárgyává tenni a leértékelés kérdését.

A Reuter-ügynökség jelentése szintén arról számol be, hogy

a jugoszláv valutát előreláthatólag fokozatosan és lassan leértékelik.

A dinár leértékelésének színvonalát egyelőre még nem állapították meg, azonban a dinár értékét olyan szintre szorítják, hogy a jugoszláv ipari termékek a külföldön versenyképesek legyenek.

Ami a csehszlovák korona leértékelését illeti, ennek egyik első hasznos eredménye, hogy Prága felszabadítja a devizaforgalmat. A csehszlovák Nemzeti Bank az új törvények alapján és összhangzásban az új világtendenciával, haladéktalanul hozzájárul a teljes devizarendelvényezési eljárás messzemenő felszabadításához. A kötött devizagazdálkodást csak ott tartják fenn, ahol rendkívüli kereskedelmi-politikai érdekek megkívánják, vagy ahol az ipar arra maga súlyt helyez. Hangsúlyozza a csehszlovák kormány, hogy mindezek a rendelkezések Párisban és Londonban egyetértéssel történtek és különösen az aláértékelés mértéke egyetértésben a francia és az angol kormánnyal állapították meg. A devizagazdálkodás felszabadítása annál is inkább megtörténhetik, mert Franciaország elvileg hozzájárult egy csehszlovák kölcsön folyósításához.

A csehszlovák kormány és a többségi pártok között csütörtökön megállapodás jött létre a csehszlovák leértékelésének kérdésében. A megállapodás értelmében a cseh valuta aranytartalmának legkisebb mértékét 30,21 milligrammban, legnagyobb mennyiségét pedig 32,21 milligrammban határozták meg. Ez a csökkentés az eddigi aranytartalom 10,3, illetve 18,8 százalékos kisebbitését jelenti. Mivel a törvényjavaslatot jelenlegi formájában már a képviselőház két olvasásában megszavazta, most már a szenátus elé kerül a leértékelés ügye.

Londonból jelentik: Ma reggel valóságilag megrohanták a vásárlók a londoni tőzsdét. Ez a körülmény az értékek ártalmatlan emelkedését

idézte elő. Pénzügyi körök véleménye szerint az értékelkedést a kereskedelmi forgalom várható fellendülésének kell tekinteni egyrészt, másrészt pedig arról van szó, hogy az aranyértékek tömeges visszaáramlása idézi elő az értékelődést.

Bucuresti-ből jelentik: A kereskedelmi kamarák választmánya ma rendkívüli ülést tartott, amelyen a valutaleértékelés következtében előállott helyzettel foglalkozott. A választmány javaslatot terjesztett Pop Valer kereskedelmi miniszter elé, amelyben ismertetik az exportszerződések sorsát. A javaslat szerint az aranyvaluták leértékelése vis-majort jelent, tehát a megkötött szerződések automatikusan érvényüket veszítik. Exportkörökben azt hiszik,

Szőrmék, bundák

a legújabb divat szerint

NAGY I. szücsnél

Strada Alexandri 3., készülnek

Carol király Lugoj-on és Timisoara-n

A király Mihai nagyvajda kíséretében személyesen tanulmányozza a hadgyakorlatokat

Lugoj-ról jelentik: Ma reggel hét órakor az udvari különvonattal Lugoj-ra érkezett II. Carol király és Mihai nagyvajda. Az uralkodó 8 óra 20 perckor szállt ki szalonkocsijából és az állomáson Tatarescu miniszterelnök fogadta vadászgyepruhában. A miniszterelnökön kívül Paul Anghelescu nemzetvédelmi miniszter, Caranfil légügyi alminiszter, Tabacovici, a CFR igazgatótanácsának elnöke, Macovei, a CFR vezérigazgatója, Samsonovici tábornok, a nagyvezérkar főnöke, Manu, Ionescu és Paraianu tábornokok fogadták az uralkodót. A helyi hatóságok képviselőiben Boroiescu polgármester és Crutiu prefektus üdvözölték az uralkodót, aki a királyhimnusz hangjai mellett haladt el a tiszteletére kivonult diszszázad előtt. A király és kísérete ezután a hadgyakorlatok színhelyére ment, ahol Prodan tábornok fogadta az uralkodót, aki a hadgyakorlatok parancsnokával folytatott hosszas megbeszélést.

A hadgyakorlatokon minden fegyvernem részt vesz, a légi fegyvernemeket is belcélta. Az egyes csapatok parancsnokainak teljes szabadságot adtak arra, hogy a helyszínen hozhassák meg elhatározásaikat. Az eső ellenére a csapatok felfejlődése szabályszerűen folyik. A mai nap és az egész éjszaka folyamán, valamint holnap is folytatják a hadmozdulatokat. Az uralkodó, a miniszterelnök és

hogy rövidesen életbelép a kiviteli tilalom a leértékelt valutájú államok felé.

A bucuresti-i Argus csütörtökön Arad-ra érkezett száma rövid jelentést közöl arról, hogy a Banca Națională állítólag hivatalos forrásból értesül, hogy a pengő és az osztrák schillinget legközelebb leértékeli a magyar, illetve az osztrák Nemzeti Bank. Ezze szemben Budapest-ről azt közlik, hogy a pengő leértékeléséről szóló híresztelés alaptalan. Az Aradi Közlöny a hír vétele után olyan arad-i nagy pénzintézetekhez fordult, amelyeknek több évtizedes kapcsolataik vannak a legnagyobb magyarországi bankokkal, azonban ezek az intézetek sem tudnak arról, hogy az említett két ország pénzének értékesítését végrehajtanak.

Párisból jelentik: A Francia Bank aranykészlete a pénzügyi javaslatok megszakítása óta több mint két milliárd frank értékű arannyal gyarapodott. Az arany visszaáramlása Svájcba is megkezdődött.

A Francia Bank a kamatlábat három százalékról két és fél százalékra szűkítette le.

Demonie volt francia pénzügyminiszter ma reggel Belgrádba érkezett, hogy pénzügyi politikai kérdésekben tárgyalásokat folytasson a jugoszláv kormánnyal. A volt francia pénzügyminiszter utját megszakította Bécsben, ahol hasonló ügyekben tárgyalt. Azt hiszik, hogy Demonienak titkos megbízása van a francia kormány részéről, hogy a közép-európai államokat megnyerje a pénzleértékelés gondolatának.

a nemzeivédelmi miniszter állandóan a hadgyakorlatok területén tartozkodik és állandóan figyel azokat menetét.

Délelőtt fél 12 órakor a király sportautóval Timisoara-ra érkezett Tatarescu miniszterelnök, Anghelescu, nemzetvédelmi miniszter és több tábornok kíséretében. A királyt itt Partenie tábornok, a vörös jelzésű hadsereg tábornoka, Grifta rendőrkésztor és több magasrangú katonatiszt fogadta. Az uralkodó félórán át tanulmányozta itt az egyes csapatok helyzetét, 12 órakor pedig Buzias és Lugoj felé folytatta utját, hogy a helyszínen ügyeljen fel arra, hogy miképpen hajtják végre az egyes mozdulatokat és miképpen működnek a vörös és kék hadsereg vezérkarai.

Arad-on nagygyűlést tart a nemzeti-parasztpárt

Bucuresti-ből jelentik: Madgearu, a nemzeti-parasztpárt főtitkára ma visszaérkezett az országba. A nemzeti-parasztpárti vezető-politikus először Párisban folytatott tárgyalásokat, majd Prágában Benes köztársasági elnököt és Hodzsa Milan miniszterelnököt kereste fel. A nemrégiben elterjedt hírekkel ellentétben Madgearu nem Sankt Moritzban volt. Az „Adevărul”-nak adott nyilatkozatában Madgearu annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Franciaországban a demokrácia megerősödött s hogy mindazokat a híreket, amelyek a jelenlegi franciaországi rendszer összeomlásáról terjesztettek, nem felelnek meg a valóságnak.

Madgearu a közeli napokban a nemzeti-parasztpárt sorozatos nagygyűléseinek előkészítésével foglalkozik. Október 18-án Bucuresti-ben, az Arenele Române területén ünneplik meg a nemzeti-parasztpárt egyesülésének tíz éves évfordulóját. Erre az ünnepségre Bucuresti-be érkeznek Maniu Iuliu volt miniszterelnök is. Október 25-én Chişinau-ban a párt basarabia-i tagozatai tartanak gyűlést. A következő vasárnapokon pedig Cernautiban és Arad-on lesznek antirevizionista gyűlések.

Szerencsétlenség a timisoara-i repülőtéren

— Egy ismert repülő halálos katasztrófája —

Timisoara-ról jelentik: Tegnap délből súlyos szerencsétlenség történt a timisoara-i repülőtéren. Egy cluj-i katonai gép, amelyet Grigorescu kapitány vezetett és amelyen Gheorghiu főhadnagy foglalt helyet, leszállás közben felborult és összetört. Grigorescu kapitány könnyebb sérüléssel menekült meg, a főhadnagy azonban az arcán és fulén szenvedett súlyosabb sérülést. Mindkét tisztet a Park-szanaszatóriumba vitték ahol orvosi kezelés alá vették őket.

Buzau-ból jelentik: Tegnap reggel súlyos szerencsétlenség történt az itteni repülőtéren. Bratti

Stefan főhadnagy, az ismert repülő, gépével akrobatikus mutatványokat próbált, a gép azonban lezuhant és darabokra tört. A mindössze 29 éves repülőtestvér nyomban meghalt.

Bucuresti-ből jelentik: A fővárosba érkezett jelentések most számolnak be arról a súlyos balesetről, amely a vasárnapi ismaili repülőmeetingen történt. A mutatványok sorában Fernic Ionel, az ismert ejtőernyős, többszáz méteres magasságból leugrott az egyik gépről. A leszállás alkalmával a nagy szél egy kerítéshez vágta, úgy hogy Fernic jobblába eltört. Repülőgépen szállították a fővárosba, ahol az egyik szanaszatóriumban helyezték el.

SELECT 5, 7 1/4 és 9 1/4 órák

Telefon 2-84.

B O S A M B O

Edgar Wallace „Sanders of the river” c. regénye nyomán. Rendezte: Korda Zoltán.

PAUL ROBESON LESLIE BANKS NINA MAE MAC KINNEY

CENTRAL 5, 7 1/4 és 9 1/4 órák

Premier!

A repülő halál

Izgalmas, kalandos, nagyhatású repülő film

THELMA TODD JAMES MURRAY

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Nagy gyáralapítási és mezőgazdasági termelési terveket valósítanak meg nálunk a csehek

A csehszlovákiai új belföldi kölcsönből 80 millió csehkrona értékű kötvényt hoztak be — Modern mintagazdaságok alapítása

Bucuresti-i jelentés szerint a kisantant államok gazdasági bizottsága legközelebbi ülésén tárgyalja Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia termelésének egységesítéséről szóló tervezetet. A külügyminisztérium illetékes ügyosztálya behatóan tanulmányozza a három ország teljes gazdasági együttműködésének tervét, amelyet különösen Hodzsa Milán csehszlovák miniszterelnök karolt fel nagy lelkesedéssel.

Már konkrét javaslatok vannak a legszorosabb pénzügyi és gazdasági együttműködésre, amelyet a csehszlovákiai legmagasabb fórumok is lansziroznak. Ennek egyik bevezetője a most lezárt csehszlovákiai belföldi kölcsönből nekünk juttatott részt.

A csehszlovák belföldi kölcsön összege ke- reken négy milliárd csehkrona és ennek egy részét Románia kapja. Ebből 80 millió csehkronát azonnal elhelyeznek nálunk. Ez a pénzügyi tranzakció a hadsereg felfegyverzésével áll összefüggésben. Ugyanis csehszlovák állam készpénz helyett belföldi kölcsönkötvényeket ad nekünk kölcsönképpen és mi részben csehszlovákiai belföldi kölcsönkötvénnyel, részben mezőgazdasági cikkekkal, valamint

petroleummal fizetünk az ottani fegyvergyáraknak a számunkra szállítandó hadfelszerelési cikkekért.

A csehszlovákiai gazdasági körök nagy reményeket fűznek a velünk való szoros termelési összeköttetéshez, amelyet igen erőssé akarnak fejleszteni. A csehek a nálunk termelendő textil- és élelmiszertermékek, valamint a szőjartalmu növények, valamint a szőjartalmu növények is finanszírozni akarják. Csehországi tőkével konzorciális alapon mintagazdaságokat is fognak alapítani, amelyek a világpiacon magasabb árat fizetnének a termelőknek.

Ugyancsak nagy terveik vannak a cseheknek ipari téren is, mert hatalmas üzemeket szeretnének itt létesíteni, hogy a nekik szükséges egyes speciális iparcikkekét itt állítsák elő és ne kelljen az északamerikai Egyesült Államokból, vagy más országokból ezeket beszerezni. Csehszlovákia ugyanis igen nagy mennyiségben vásárol sertézsírt és az abból készült vegyiparicikket Dániában és Észak-amerikában, de az eddigi rendszerrel szakítani akar és a nálunk alapítandó gyárakból akaria önmagát elláttatni

Uj rendelettel egységesen rendezik a bor forgalmiadójának fizetését

Ezulán semmilyen bort se lehet forgalmiadó nélkül eladni

A bucuresti-i napilapok értesülése szerint a pénzügyminisztérium legközelebb igen fontos rendeletet fog küldeni a pénzügyigazgatóság forgalmiadó ügyosztályához a bor forgalmiadójának kiterjesztéséről és általános rendezéséről. Az Aradi Közlöny munkatársa érdeklődött az aradi adókövetési pénzügyigazgatóság forgalmiadó szekciójánál, de ott úgy nyilatkoztak, hogy ez a rendelet még nem érkezett le.

A most készülő rendelet egységesen fogja szabályozni a bor forgalmiadójának fizetését és megszünteti a jelenlegi rendszertelenséget. Ezidőszent ugyanis májd nem minden vidéken más-más gyakorlat alapján számítják ki a bor forgalmiadóját.

Az alaprendelet, amely a most érvényben levő rendszert bevezette, azt tartalmazza, hogy a bor tényleges eladási ára után számítandó a forgalmiadó, amely a fogyasztási adóval és a községi illetékekkel együtt fizetendő, amikor az árut a termelőtől elszállítják.

Ez alól kivételtettek azok a bortermelők, akik nem kereskedőknek vagy gyárosoknak, hanem városi lakóhelyükön saját maguk kicsinyben vagy nagyban adták el a bort a fogyasztóknak. Az ilyen termelők nem fizettek forgalmiadót. Ezeknek száma Arad-on kb. 200 lehet.

A fennálló rendelkezés értelmében azok, akik forgalmiadó fizetésére vannak kötelezve, a számlaösszeg alapján röiják le ezt az adót, de mivel a termelők nem szoktak számlát adni, csak hozzávetőleges ár alapján számították ki a forgalmiadót az illetékes hatóság. Emiatt sokszor kárt szenvedtek a bortermelők vagy a kereskedők, illetve az, aki megengyezés alapján a forgalmiadót fizette.

A szakmában szerzett értesülésünk szerint egyes községekben literenkint 92 banit számítottak fogyasztási, forgalmiadó és községi illeték címén, holott legfeljebb 86 banit kellett volna számítaniok. Más községekben még a literenkint 3—4 leiert eladott gyöngye síksági borok forgalmiadóját is literenkint 5—6 leies alapon számították.

Ezt a rendszertelenséget akaria egyszorsmunkorra megszüntetni a most készülő miniszteri rendelet, amely azt is tartalmazni fogja, hogy az

ugynevezett direkttermő, gyenge borok forgalmiadóját literenkint 3 leies alapon kell inkasszálni.

Azt is ki fogja mondani az új rendelet, hogy forgalmiadót azok a termelők is kötelesek fizetni, akik nem kereskedőknek, illetve gyáraknak, hanem közvetlenül a fogyasztóknak kicsinyben vagy nagyban adják el a termékeiket.

Igy tehát az új rendelet megjelenése után mindenkire kötelezővé válik a forgalmiadófizetés. Ha azonban a termelő át bírja hártani a forgalmiadót a bor vevőjére, az ellen természetesen az illetékes hivatali fórumoknak nincs észrevételük.

= UJ TÖRVÉNY KÉSZÜL A HITELELET FELLENDÍTÉSÉRE. Bucuresti-ből jelentik, hogy a Banca Nationala jelentést küldött a pénzügyminisztériumnak a hitelelet fellelendítésének szükségességéről. Ez alapon a minisztériumban új törvénytervezetet dolgoznak ki, amely elősegíti a hitel fellelendítését. A pénzügyminiszter és a Jegybank kormányzója együttesen tárgyalnak az új törvénytervezetről, amely rövid idő alatt elkészül.

= TIZENKÉTEZER KISMALOM-TULAJDONOS TILTAKOZÓ KONGRESSZUSA. Bucuresti-ből jelentik: A basarabia-i kismalom-tulajdonosok közül tizenkétezeren kongresszusra gyűltek össze tegnap, hogy foglalkozzanak a malmok működésére vonatkozó új rendeletekkel. A kongresszuson számos panaszok hangzottak el és rámutattak arra, hogy az esetben, ha a felsőbb fórumok nem változtatják meg a jelenlegi rendszert, az egész országban legalább tízezer kismalom kénytelen leszűntetni üzemét. A tegnapi kongresszuson határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a kilonkénti 1.15 leies hadfelszerelési taksa törlesztését, továbbá a 4000 leies évi átalányösszeg leszállítását kérik, mert ezt a kismalmok nem bírják megfizetni. Hangsúlyozták, hogy szinte elviselhetetlen ellenőrzést vezetnek be ellenük és ez a nagy kontroll rengeteg visszaélésre ad alkalmat. A kirendelt ellenőrök azonnali visszahívását kérik. Az egytipusu lisztörlés megszüntetését is kívánják, mert ez lehetetlen helyzetet teremt a falusiak között. Azt is kérik, hogy a parasztmalmok ne csak a falusiak számára örölhesenek és ne csupán egyféle lisztet szabadjon előállítaniok.

Az arad-i munkakamarai választás ellen

a törvényszék főelnöki hivatalához két kontesztáció érkezett

Annakidején beszámoltunk arról, hogy az arad-i munkakamarai választásokra mindhárom tagozatnál, tehát a munkások, magánalkalmazottak és kisiparosok tagozatánál egységes lista érkezett be. Ezeket a listákat idejében eljuttatták a törvényszék főelnöki hivatalához és Orezeanu Romulus törvényszéki főelnök a törvény intézkedéseinek megfelelően — tekintettel arra, hogy csupán egy lista érkezett be — ezt az egységes listát megválasztottnak nyilvánította és erről értesítette a Munkakamara vezetését, valamint a munkafelügye-őseget is.

A munkakamarai választás ellen most két felfolyamodás érkezett az arad-i törvényszék főelnöki osztályára. Az egyik felfolyamodást a Corohan Stefan elnöke alatt működő kisiparosok országos szövetsége, míg a másikat a román munkások szövetsége nyújtotta be. Így tehát egyedül a magánalkalmazottak listája ellen nem érkezett felfolyamodás. A törvényszék főelnöki osztálya a két felfolyamodást le- tárgyalás végett már ki is osztotta. Egyelőre még bizonytalan, hogy az említett felfolyamodásokat a törvényes határidőn belül nyújtották-e be vagy sem. Jogi problémát képez ugyanis, hogy azt az öt napot, amelyet a törvény a felfolyamodások benyújtására határidőként megszab, olyan esetben, ha csak egyetlen listát nyújtottak be és a választásokra tulajdonképpen nem került sor, mikortól kell számítani: a jelölőlisták benyújtásának végső időpontjától, vagy pedig attól a naptól, amikor a többi kamaráknál a választásokat megtartották, jelen esetben tehát október 4-től?

Mindezt a törvényszék dönti majd el és addig, amíg a felfolyamodások ügyében ítélet nem hangzik el, a munkakamarai tanács beiktatására nem is kerül sor. Az ítéletet viszont rövidesen kihirdetik, mert a törvény értelmében ezt a felfolyamodás benyújtásától számított tíz napon belül meg kell hozni.

= Málnem egyenlő mennyiségű a gabona- és petroleumexportunk. Mint Bucuresti-ből jelentik, a külkereskedelmi hivatal igazgatósága most tette közzé az ez év január 1. és szeptember 1. között lebonyolított exportról szóló kimutatást. Eszerint a nyolc hónap alatt 3 milliárd 621 millió lei értékű árukat exportáltunk. Egyedül augusztusban 93 millió lei értékű élőállatot és 81 millió lei értéket képviselő vágott állatot szállítottunk. A kiszállított gabonaneműek értéke 730 millió lei volt, tehát az összes exportnak 37 százalékát tette ki a gabona. A különböző magvak export ára kb. 40 millió lei értéket reprezentál. A fűrészdruk mennyisége csökkent és a kimutatásban 153 millió leiel szerepel. A petroleum és termékei értéke 745 és fél millió leiet tesz ki, tehát kb. 38 százalékca az egész áru-exportunknak. Így tehát petroleum-exportunk csak egy százalékkal multa felül a gabonaexportot.

= Négyszáz vagon gyenge gyümölcsöt és száz vagon diót akar vásárolni egy németországi cég. Mint Bucuresti-ből jelentik, a szövetkezeti minisztériumhoz megkeresés érkezett a németországi "Recomex" importcégtől, amely 400 vagon körtét, almát és 100 vagon diót akar Romániában vásárolni. A német cég elsősorban gyenge minőségű gyümölcsöt venne, mert gyümölcsöt (iam-et) szeretne belőle gyártani. A minisztérium helyesléssel fogadta a megkeresést és értesítette a termelési szövetkezeteket, amelyek közvetlenül az említett német vállalathoz fordulhatnak ajánlataikkal. Elsősorban a regáti és basarabia-i gyümölcsstermelő vidékek jöhetnek ennél az üzletnél számításba, mert ott kiszámíthatatlan mennyiségű gyümölcs terem, melynek egyrésze a fán rothad meg.

Fizessen elő az „Aradi Közlöny”-re!

Egy óra	70.—
Negyedévre	210.—
Félévre	420.—
Egy évre	Lei 840.—
Külföldre havonta	50.— Lei, jel több.

Szibériai hadifogoly-tábor borzalmai a budapesti törvényszék előtt

Egy hadnagy agyonlövésével vádolják a volt honvédőrmestert,
aki vöröskatona lett

Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék a napokban nagyszabású bűnpert tárgyal, amelynek vádlottja Kiss Béla volt hadifogoly, egy szibériai hadifogolytábor volt parancsnoka. A letartóztatásban lévő 42 éves vádlottat fogházör vezette a terembe.

A vádirat szerint Kiss Béla ismeretlen tetteseket felbujtott többrendbeli hűtlenség és gyilkosság elkövetésére. Mint a novonikolajevszki hadifogolytábor parancsnoka megparancsolta, hogy egy Erdődy György nevű fogoly honvédhadnagyot, ha szökni akarna, löjjenek agyon.

E parancs alapján az orosz örök agyonlőtték.

Ezenkívül a vádlott honvédőrmester létére belépett a vöröshadseregbe, a magyar tiszteket elfogatta s tuszként visszatartotta. A kommunizmus érdekében előadásokat tartott és a hadifogoly magyar tiszteket a vörös hadseregbe való belépésre kényszerítette.

Erdődy György személyére vonatkozó adatokat jelentett be ezután az ügyész, majd a vádlott Kiss Béla mondta el, hogy 1914-ben önként vonult be és háromszor megsebesült. 1916 augusztusában került fogságba és amikor a forradalom kitört, ellenállott a bolsevistáknak. Ezért a Murman-vasut építéséhez került kényszermunkára. Ott az egyik barak helyettesparancsnoka lett.

A barakban magyar vezetőség rendelkezett. 1918. végén a cseh légió elfogta ellenforradalmi viselkedés miatt. Később a bolsevisták börtönözték be hosszú időre. 1920-ban megszökött, de Moszkvában lefogták és Novonikolajevszki-be kényszermunkára vitték. Ott már csak bűncselekményeket elkövetett oroszok, tatárok és kínaiak voltak. A táborban műhelyeket szervezett. Az elnök megjegyzésére, hogy a vörös hadsereg egyenruhájában járt, kijelenti, hogy a régi katonaruhája elszakadt. Majd a tábor belső életéről vallott és elmondta, hogy a svéd misszió segítségével tért vissza 1921. őszén Munkácsra. Erdődyt nem ismerte és az esetről nem is hallott.

A tábor vezetője egy Szalanov nevű cári főhadnagy volt, akit később kivégeztek. Telefonutasítást nem adhatott, az orosz katonáknak Erdődy kivégzésére, mert telefon nem is volt a táborban. Vöröskatona sohasem volt, hanem Szalanov utasításait hajtotta végre. A csekával nem volt kapcsolata.

Hogyan halt meg Erdődy hadnagy

Az első tanu. Faragó József elmondta, hogy egy barakban körülbelül száz magyar fogoly tiszt volt. Ott ismerte meg Kiss Bélát, Erdődy hadnagy elmebeteg lett s megtagadta az engedelmességet. Kiss Béla parancsára külön zárkába tették és bántalmazták. Ezután Erdődy kirohant az udvarra és az orosz őr Kiss Béla parancsára lelőtte. Az elnök felmutatja Erdődy fényképét, mire a tanu kijelenti, hogy felismeri Erdődyt. A tanu szerint Kiss Béla a tábor teljes hatalmu parancsnoka volt.

Kijelentette még a tanu, hogy a vádlott magatartása a fogolytáborban magyar szempontból hazafiatalan volt.

A tanut megeskették vallomására.

A következő tanu Gyulay Zoltán dr. debreceni egyetemi tanár volt.

A kényszermunkatábor parancsnoka a vádlott volt, — kezdte vallomását az egyetemi tanár. — A vádlott rendelkezett a katonaság fölött is. Különböző nemek közöttünk és a muszjak között különbséget, egyformán bánt a magyarokkal és az oroszokkal.

Az ügyész kérdésére kijelentette a tanu, hogy Kiss Béla a táborban az orosz őrség fölött is parancsnokolt, majd Gál Jenő védő kérdé-

sére elmondta, hogy a tábor a cseka alá volt rendelve.

A következő tanu Szabó Ernő sukorói községi jegyző volt. Elmondta, hogy 1921. februárjában került Kiss Béla a novonikolajevszki táborba, mint parancsnok és ez év augusztusáig maradt ott. Előtte orosz parancsnok volt a táborban, ő közölte velük, hogy: magyar tovaris jön.

A táborban olyan gyenge volt a koszt, hogy több bajtársunk éhen is halt. Hogy több kosztot kapjunk, kénytelenek voltunk önként jelentkezni a nehéz munkákra. Ez azonban nem volt kötelező. Amikor Kiss Béla lett a parancsnok, kijelentette, hogy nem tűr dologtalan embert és valamennyiünket munkára osztott be.

— Van-e tudomása Erdődy-Endrődy meggyilkolásáról? — kérdezte az elnök.

— Egyedüli szemtanuja voltam, amikor kihurcolták — hangzott a válasz. — Erdődyt há-

Kiss nem emlékszik a tisztinév sor leolvasására

Gráb Emil mezőturi kereskedőt hallgatták ki ezután.

— 1921. június havában Irkutzkban szabadonengedték a fogoly tiszteket. Én, mint zászlós, Przemyslinél estem fogságba és az irkutzki fogolytáborba kerültem, ahonnan 1921. júniusában szabadonengedték a fogoly tiszteket. Marhavagonokban mentünk Moszkva felé. A novonikolajevszki állomáson fegyveres őrség vette körül a vonatot és Kiss megállt a vonat előtt, kezében egy listával, mert pontosan tudta a neveket, hogy kik ültek a vonaton.

A nevüket kiabálta és felszólított, hogy szálljunk le a vonatról. Bekísértetett bennünket a kényszermunkatáborba, ahol ő parancsnok volt. Sapkáján vörös csillagot hordott, oldalán állandóan fegyver lógott és ő utasította még az őrséget is, amely 50—60 főből állott. Később elkommandírozták Novonikolajevszkiből és földalatti agitációra küldték Európába. Többen hallották egy telefonbeszélgetést, amelyet ő folytatott a csekával és kijelentette, hogy saját felelősségére fogatta le az irkutzki magyar tiszteket. Egy Suhajda nevű bajtársamat a cseka szabadon engedte, de Kiss ezt meghiusította.

Nem emlékszem, hogy ott voltam az állomáson — jelentette ki a tanu vallomására Kiss Béla. — De ha ott voltam és valóban felolvastam egy névjegyzéket, ezt csak a hadifogolytáborokat kiürítő bizottság utasítására tettem.

— Nem lehet! — kiáltotta szenvedélyesen

rom vagy négy nappal előbb hozták be a táborba, ahol én a mosoda vezetője voltam. Egy reggel nem akart kimenni munkára azzal, hogy a kommunistáknak nem dolgozik. Kiss akkor bejött a barakba három fegyveres orosz katonával. Én a felső priccson feküdtem, Erdődy-Endrődy pedig lent.

Amikor a katonák bejöttek, a takaró alá bujtam, mert félni kellett. Kiss felszólította Erdődyt, menjen dolgozni. Nem megyek, jekattette ki bajtársam, mire Kiss lerántotta őt a priccstről és utasította az öröket, hogy tuszkolják ki az udvarra. Pár perc múlva én is kimentem a mosoda felé és láttam, hogy az orosz örök, Kiss vezetésével viszik Erdődyt.

Az iroda előtt megint dulakodás támadt köztük. Erdődy kiugrott az örök közül és a kapu felé kezdett futni. Én beléptem a mosoda ajtaján és ekkor puskadörrenést hallottam. Ijedtemben beszaladtam a mosodába és estig nem is jöttem ki, csak akkor hallottam, hogy

a szerencsétlent agyonlőtték a „tombojok”.

A továbbiak során még ezeket vallotta a tanu:

Kiss kényszerített bennünket, hogy kommunista propaganda-előadásokon vegyünk részt. A gyűléseken mint parancsnok, ő elnökölt és ő szokta megnyitni a mitingeket. Egyszer nem akartunk elmenni az előadásra, mire kikérgetett bennünket a barakból.

a tanu. Orosz ember nem bánt olyan gonoszul a tuszokkal, mint maga!

Hát durván viselkedett? — kérdezte az elnök.

Nem akarom itt megmondani, hogy milyen szavakat használt, mert hölgyek is vannak a tárgyalóteremben. — jelentette ki a tanu, majd suttogva mondta el, hogy milyen trágár kifejezésekkel illette a magyar tiszteket Kiss Béla a táborban.

„Ugy ment neki...”

András István könyvszakértő szerint is Kiss rendelkezett a táborban. A legújabb munkára hajtotta a tiszteket, durván bánt velük. Egy orosz parancsnok volt felette. Egy alkalommal lövéseket hallottak. Amikor kimentek, a földön fekve találták Erdődyt, agyonlőtték az örök.

Amikor Kiss megtudta, hogy mi történt, azt mondotta, úgy kellett neki. Kiss egyébként valóságos hatalmi tébolyban szenvedett.

Kiss Béla kijelentette, hogy a tanut nem ismeri, nem emlékszik rá.

Gál Jenő védő kérdésére a tanu elmondta még, hogy nem tud arról, mintha Erdődy lelövésére külön parancsra történt volna. Szabály volt a táborban, hogy

aki a kerítéshez ment, vagy ki akart jutni

az ajtón, azt az öröknek le kellett löniök. Ezt mindenki tudta és ezért nem is mentek a kerítéshez.

A tanut vallomására megeskették, majd az elnök közölte, hogy a tanukihallgatásokat félbeszakítja és a tárgyalást november 23-án folytatják.

Az elnök bejelentésére Gál Jenő védő állt fel és kérte, hogy vagy tüzzön ki a bíróság további határnapot a tárgyalás folytatására, vagy pedig helyezték szabadlábra a vádlottat, aki ellen egy 16 évvel ezelőtti állítólagos bűncselekmény miatt folyik az eljárás és amelynek elkövetésére semmi bizonyíték nincs, csupán személyes indulatokból hangzanak el a vallomások.

A törvény nem tartja feltétlenül szükségesnek ebben az esetben a vizsgálati fogság fenntartását.

Tamássy László ügyész ellenezte a védői indítványt, mert a vádlott olyan bűncselekménnyel van vádolva,

amelyért halál, vagy életfogytiglani fegyház vár.

Lehetetlenség, hogy letartóztatását félbeszakítsák. A törvényszék a védői indítványt elutasította, elrendelte a vádlott további fogvatartását és a tárgyalást november 23-án folytatta. Kiss Bélát ezután visszakisérték cellájába.

Hol fordíttassa okmányait?

MITRA I. SÁNDOR-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordítóirodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutánvos díjazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e. 9—1-ig.
d. u. 3—7-ig.

SPORT KÖZLÖNY

Zuhogó esőben is kiadós tréninge vettek a vasárnapi derbi csapatai

— Pénteken állítják össze a két együttest —

A tegnapi nagy eső ellenére is népes tréninget tartott a Gloria, amelyen nemcsak a teljes első csapat valamennyi játékosa, hanem a tartalékok is megjelentek. Huszti edző irányítása mellett folytatták gyakorlataikat a Gloria-játékosok és sprint-gyakorlatok, néhány kör lefutása, valamint labdatréning volt műsoron. Természetesen a felázott talaj pályán kétkapus játékról nem lehetett szó és így egyik csoport, a melyben Theimler, Igna, Rohan, Mercea stb. foglaltak helyet, az egyik kapunál Huszti tréner irányítása mellett lövöldöztek, a többiek pedig a pálya közepén elégitették ki az eső ellenére is maradéktalan labdaéhségüket. A kiadós tréning után a játékosok láthatóan felírissültek, valamennyien kitűnő kondícióban várják a vasárnapi meccset. Csapatösszeállításra csak pénteken kerül sor, de aligha változik meg a jól bevált együttes: Theimler—Varjassy, Volentir—Lupaş, Dobra, Weichelt—Igna, Rohan, Fritz, Cheresladani, Mercea.

Az AMEFA sporttelepén a munkáscsapat

A vasárnapi meccsek játékvezetői

Bucuresti-ből jelentik: A vasárnapi divíziós mérkőzések játékvezetőit a központi bíróküldő-bizottság kijelölte és ezek a következők:

Gloria—AMEFA Arad-on, bíró Gabriel Russu.

CFR—CAO Bucuresti-ben, bíró Irimescu. Juventus—„U” Bucuresti-ben, bíró Mitty Niculescu.

Victoria—Ripensia Cluj-on, bíró Tica Iliescu.

Crisana—Unirea-Tricolor Oradea-n, bíró Miron Neagu.

A timisoara-i Chinezu—Venus mérkőzés, amelyre egyébként Vuia főhadnagyot delegálták játékvezetőnek, a hadgyakorlatok következtében elmarad.

A B)-divízióban lebonyolításra kerülő meccsek közül az Oradea-n lejátszásra kerülő Stăruinta—Mures-meccset az arad-i Karlich vezeti.

Szezonzáró, éremkiosztó vacsorát rendez a Meteor

A Meteor Kerékpár Klub, amely ezévből még a szokottnál is intenzívebb tevékenységet fejtett ki, szombaton, október 10-én este fél 10 órakor az Iparosotthonban nagyszabású szezonzáró, éremkiosztó bankettet rendez, amelyen nemcsak a Meteor-hoz közelállók, hanem a kerékpársport hívei közül is bizonyára számosan meg fognak jelenni. Vendégeket és érdeklődőket szívesen lát a klub vezetősége és mindenki étlap szerint ékezhet.

Januárban lépnek életbe az új ökölvívó-súlyhatárok

A nemzetközi amatőr ökölvívó szövetség (FIBA) Berlinben tartott gyűlésén elhatározta, hogy az ökölvívó súlyhatárokat kikerekíti és kilóban fogja meghatározni.

Az új súlyhatárok ilyenformán a következők lesznek:

Légsúly: 51 kg-ig.

Bantamsúly: 51—54 kg-ig.

Pehelysúly: 54—58 kg-ig.

Könnyűsúly: 58—62 kg-ig.

Weltersúly: 62—67 kg-ig.

Középsúly: 67—73 kg-ig.

Félnehézsúly: 73—80 kg-ig.

Nehézsúly: 80 kg-tól.

A FIBA új határozata 1937. január 1-én lép életbe. Jövőre tehát már az új súlyhatárok szerint mérkőznek a FIBA tagállamaiban.

tartotta meg szokásos edzését. A kellemetlenül hideg, esős idő következtében csak később vette kezdetét a tréning, amelyen a játékosok a sérült Léb és Kovács kivételével hiánytalanul megjelentek.

Kertész Gyula edző kijelentette, hogy a csapat még nem alakult ki teljesen, annyi azonban bizonyos, hogy a csatársorban változás lesz a vasárnapi mérkőzésen. A védelmet és a fedezetsort nem lehet megbolygatni és így — noha összeállításra csak pénteken kerül sor — valószínűleg a következő együttestel áll ki a munkáscsapat:

Sadovschi—Kovács, Csajka—Szurdi, Szabó, Szaniszló II.—Cucula, Perneki, Praszler, Ferraru, Blaskovits.

Blaskovits ugyanis igen jó formát árult el a legutóbbi edzéseken és így valószínűleg sor kerül szerepeltetésére, míg Pernekinek összekötőbe való állítása már azért is valószínű, mert a vasárnapi mérkőzésen az összekötőkre igen nagy feladat vár, amelynek megoldására a technikás, de nem elég mobil Praszler nem képes.

Barátky fog játszani a reorganizált Juventusban

Bucuresti-ből jelentik: A fővárosból érkezett híradás nyomán közöljük, hogy a Juventusban, amely nehéz heteket élt át, kezd minden rendbe jönni. A klub vezetését egy háromtagú direktorium veszi át, amelynek vezetője: Fulga Alfred, a CFR. jelenlegi elnöke, míg tagjai Urlatianu és Petrovici. Az új intézőbizottság első feladata lesz a klub anyagi ügyeit rendbe hozni, azután pedig a futbalcsapatot jobban megszervezni. Arról is szó van, hogy Barátkyt a Juventus szerződteti és amennyiben a hír igaznak bizonyul, úgy a Juventus csatársora lényegesen megerősödik. Annyi bizonyos, hogy a Juventus edzéseinek vezetését új tréner vette át: Laky. A Juventus egykori kitűnő kapusa, akinek működésétől sokat várnak.

A pénzügyigazgatóságon nagy apparátussal láttak hozzá az öngyilkos Procopovits ügyeinek áttanulmányozásához

— Badea bucaresti-i vezérfelügyelő sok ezer eredeti okiratot hozott magával —
A vizsgálat előreláthatólag három hónapig fog tartani

Az Aradi Közlöny e hó 2-án közölte, hogy a titokzatos körülmények között öngyilkossá vált Procopovits arad-i állami letétpénztári főnök hivatali visszaéléseinek vagy szabálytalanságainak pontos kiderítése céljából Bucuresti-ből magasrangú szakembert fognak Arad-ra küldeni, aki a behajtási pénzügyigazgatóság vezető tisztviselőivel együtt a legaprólékosabb részletekig átvizsgálja a letétpénztár egész ügykezelését.

Tekintettel arra, hogy a szabályzatnak megfelelően a letétpénztár elhunyt főnöke havonként összegyűjtve a Központi Letétpénztárhoz küldte az arad-i hivatalhoz beérkezett eredeti okmányokat, átvételi elismervényeket, letiltó és kiutaló dokumentumokat,

a pénzügyigazgatóság arra kérte a Központi Letétpénztárt, hogy az ottlévő eredeti okmányokat több évre visszamenőleg küldje le Aradra, mert azokra a tényállások teljes tisztázása céljából feltétlen szükség van. A felirat alapján tegnap Aradra érkezett Badea bucaresti-i pénzügyi vezérfelügyelő, aki magával hozta a Központi

A kiemelkedő

HAPAG őszi és téli szórakozási utak programja:

Társas utazások Floridába (az amerikai Rivierára) havonta.

HAPAG tanulmányutak Középamerikába, Kubába és Mexikóba havonta.

Nyugatindiai szigetek, Florida, New-York dec. 6. — jan. 15.

Karácsonyi és szilveszteri utak a nyugatindiai szigetekre.

dec. 20. — jan. 6.

A turákat a „Reliance”, „Milwaukee”, „Cordillera”, „Caribia” nevű szórakozási utakat lebonyolító hajók teszik meg.

„Nagyszerűen lehet utazni a HAPAG-gal!”

Felvilágosításokat, prospektusokat díjtalanul küld:

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviselője

Künstler A.

Vízum- és utazási irodája 461

Arad, Bulev. Regina Maria No. 24, Telefon 86.

Somogyi Klári győzelme Meranban

A meráni nagy nemzetközi teniszversenyen az arad-i Somogyi Klári, az országos teniszbajnoknő értékes győzelmet aratott: a német Kramert 6:2, 6:0 arányban győzte le. P. Zizovits Lenke tartja gyengébben sikerült: vereséget szenvedett 1:6, 1:6 arányban az osztrák Wolfától.

A Sport és Kritika

hétközi száma ezuttal is gazdag tartalommal jelent meg. Pontosan beszámol a vasárnapi mérkőzések előkészületeiről, a tippverseny első fordulójáról, ugyszintén érdekes reflexiókat közöl a multvasárnapi román—magyar meccsel kapcsolatosan. A lap minden újságárusbódében kapható.

O Walter János a Craiu Iovan-ban. Walter János, az AMEFA egykori allround játékosa, aki hosszabb időt töltött Franciaországban és néhány hét óta visszaérkezett, leszerződött a Craiu Iovan együtteséhez, amely jelentékenyen megerősödik Walterrel.

ti Letétpénztárból az arad-i okiratokat 1930-ig visszamenőleg.

A vezérfelügyelő dr. Avramescu Ovidiu szolgálati főnökkel együtt tanulmányozta át az óriási irathalmazt. Körülbelül 60—70 ezer esetre vonatkozó okmány került vissza Bucuresti-ből Arad-ra.

Munkatársunkat úgy informálták a pénzügyigazgatóságon, hogy az iratok átvizsgálása legalább három hónapig fog tartani és csak ennek befejezése után állapítható meg, hogy az öngyilkossá vált hivatalfőnök milyen szabálytalanságokat vagy visszaéléseket követett el.

Egyébként azt is közölték velünk, hogy Procopovits özvegye, aki 13 év óta működik a pénzügyigazgatóságon és munkásságával föltölttes fórumai mindig meg voltak elégedve, férje tragédiája után szabadságot kapott és ezidő szerint nem jár be a hivatalba.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS

felel.

Legújabb jelentéseink:

Hitler kancellár: A francia—német meg- egyezés egyetlen akadálya a szovjet- szerződés

Párisból jelentik: Francia parlamenti képviselőkből álló delegáció már megkezdte az európai fővárosok látogatását. Ugy hírlik, hogy a jobboldali irányzatokkal szimpatizáló államok fővárosaiban illetékes politikai tényezők azzal hátrították el maguktól az európai összeműködés gondolatát, hogy ebben az érdekeltektől kormányait a francia—szovjet szerződés akadályozza meg. Továbbá

érthetetlennek tartják, hogy a francia kormány nem lép fel erősen a termelés folyamatát megakadályozó munkáselemekkel szemben. Berlinben Ribbentrop ezredes fogadta a francia parlament delegátusait s azoknak érdeklődésére kijelentette, hogy Hitler kancellár véleménye szerint a francia—német megegyezésnek egyedüli akadálya a szovjet-szerződés.

Ciano gróf látogatása Berlinben

— Fontos nemzetközi problémák kerülnek tárgyalás alá —

Londonból jelentik: Ciano gróf, olasz külügyminiszter közelgő berlini látogatásával kapcsolatban a „Morningpost” azt írja, hogy Berlin elsősorban szovjet szerződésről, a földközi tengeri helyzetéről illetve a Dardanellák megerősítésének kérdéséről fog tárgyalni az olasz külügyminiszterrel. A lap szerint Olaszország e problémák tekintetében engedékenyebb magatartásra akarja bírni Németországot és szóba akarja hozni a locarnoi konferenciára való felkészülést. Az angol lap azonban annyit már most megállapít, hogy hamarosan nem

kerül sor a locarnoi értekezlet összehívására.

Rómából jelentik: Ciano gróf, olasz külügyminiszter berlini látogatásának programját még nem állapították meg. Jól értesült körökben azonban úgy tudják, hogy az olasz külügyminiszter utközben Bécsben meg fogja szakítani útját és ezt az alkalmat használja fel, hogy előkészítse a novemberre tervezett hármasszövetségi értekezletet, amelynek során az olasz, osztrák és magyar külügyminiszterek ülnek össze a római jegyzőkönyvbe lefektetett megállapodások alapján.

Uj Stalin-ellenes összeesküvés

Radeket letartóztatták

Varsóból jelentik: Wyzsinszky, szovjet államügyész, aki a trockisták elleni augusztus 16-i perben a vádat képviselte, kijelentette, hogy nagy Stalin-ellenes összeesküvésnek jöttek a nyomára. Újabb letartóztatások várhatók és valószí-

nű, hogy új, nagyszabású politikai bűnper kezdődik. A Tass-iroda hivatalos jelentése szerint Radeket — minthogy bűnössége beigazoldódott — letartóztatták.

Kínát és Lettországot népszövetségi tanácstagként választották

Genfből jelentik: A Népszövetség közgyűlése csütörtök este fél 6 órakor nyilvános ülést tartott, amelynek során Kínának tanácstagként való újbóli megválasztását tárgyalták. A javaslatot elfogadták, majd a nem állandó jellegű tanácstagok ügyével foglalkoztak. Kínát 51 szavazattal, Lettországot pedig 49 szavazattal 3 évre taggá választották, amivel a tanácstagok száma 15-re emelkedett.

Ezután az elnök indítványozta: küldjön ki a

közgyűlés bizottságot az alapokmányban foglalt elvek gyakorlati alkalmazásának ügyében, hogy a bizottság rendezze ezt a kérdést. A közgyűlés a javaslatot elfogadta, ezután pedig Chile képviselője szólalt fel, aki hangsúlyozta, hogy az esedékes alapszabálymódosításokkal kapcsolatban a Népszövetségnek a nem tagállamok véleményét is ki kell kérnie. Az elnök javaslatára ezt az előterjesztést a bizottság elé utalták. Ez a bizottság egyébként már holnap megkezdte ülését.

Erélyes hatósági eljárás a francia Tűzkereszt-szövetség ellen

Párisból jelentik: A francia szociális párt néven működő Tűzkereszt szervezet ellen megindult erélyes hatósági eljárás során a rendőrség a párt több vezetőjének lakásán is házkutatást tartott. A rendőrség megbízottai átkutatták Maimos-nak, a híres repülőnek lakását, a Fiambeau című lap szerkesztőségének helyiségeit, a Tűzkereszt volt székházát, valamint többiben a francia szociális párt néven működő jobboldali alakulat párhelyiségeit is. De la Rocque ezredes, a párt vezére több vezető párttagok kíséretében fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozott a hatósági eljárásról, amellyel kapcsolatosan kijelentette, hogy fenntartja magának a jogot a további jogi lépések megtételére. A pártvezér a felháborodás hangján nyilatkozott a történekről és hangsúlyozta, hogy a lefoglalt iratok „kizárólag a szintizta igazságot tartalmazzák”. De la Rocque ezredes nyugalomra intette párttagjait,

majd a következő szavakkal fejezte be nyilatkozatát:

— A francia nemzeti megújodást már semmi sem tartóztathatja fel. Mozgalmunk a győzelem felé halad. A diadal, becsület és a francia nép megbékélésének útján haladunk...

BUDAPESTRE

50% vasuti kedvezmény
és utólagos 2.50 pengős vizum

szep. 27. — október 14.
között.

Igazolványok a 4566

WAGONS-LITS // COOK

Menetjegyirodában
Arad, Minorita-palota.

Aggodalom Angliában a szovjetkormány lépése miatt

Londonból jelentik: Angol politikai körökben bizonyos aggodalommal tekintenek a szovjetkormány fellépésének nyomán várható fejlemények elé. Különösen a bejelentéssel kapcsolatosan előterjesztett javaslat okoz gondot, hogy a portugál kormány megkérdése nélkül küldjenek ellenőrző bizottságot a portugál—spanyol határra, mert itt — ezt állítja a szovjetkormány, — akadálytalanul özönlik a fegyver a spanyol felkelők számára. A semlegességi bizottság holnap vizsgálja meg a nagyfotossági előterjesztést és egyelőre nem tudja senki: vajon milyen megoldást találnak majd, annyi azonban bizonyos, hogy a bizottságnak módjában áll a megvádolt államok véleményét is kikérni. Az esti lapok egyre aggodalmaskodóbb hangon írják a várható fejleményekről és általában nagy fontosságot tulajdonítanak annak, hogy a Szovjetszövetség vajon abba a helyzetbe kerül-e, hogy visszavonja a spanyol polgárháború ügyében tett semlegességi nyilatkozatát. Azt a hírt, mintha a Szovjet bejelentéséhez Csehszlovákia is csatlakozott volna, nem erősítették meg.

Általában a holnapi üléssel kapcsolatosan az a vélemény, hogy érdekes fejlemények várhatók. A Szovjet bejelentése kényes helyzetet teremtett, mert ha a szovjetkormány valóban visszavonja semlegességi nyilatkozatát, úgy kétségtelen, hogy hajói haladéktalanul megjelennek a spanyol kormány kezében levő kikötőkben, így elsősorban Barcelonában és Valenciában. Ebben az esetben pedig egészen bizonyos, hogy a nemzeti kormány hadihajói nyomban megtámadják a szovjethajókat, amit azután a szovjet katonai intézkedései követnek, nem beszélve arról, hogy a tanácsállam hajói nem tűrik majd tétlenül a megtámadást. Érdekes, hogy angol politikai körökben úgy tudják, hogy a spanyol kormány birtokában levő kikötőkben veszteglő angol hajók az összetűzések és bonyodalmak elkerülése végett parancsot kaptak a kikötő elhagyására.

Atlee őrnagy, az angol munkáspárt vezetője és helyettese, *Greenwood* képviselő a munkáspárt megbízásából ma felkeresték *Newil* e *Chamberlain* t, aki Baldwin miniszterelnököt helyettesíti. A kincstári kancellár 45 percig tárgyalt a munkáspárt vezetőivel és a megbeszélésekről hivatalos jelentést adtak ki. A megbeszélések tárgya a spanyol be nem avatkozási megállapodással kapcsolatos új helyzet volt. A hivatalos jelentésből kitűnik, hogy a kormányelnök helyettese kijelentette: a holnap összeülő semlegességi bizottság ülésén Anglia a legnagyobb komolysággal foglalkozik majd a felmerülő kérdésekkel, mert Anglia megbízottai tudatában vannak, hogy milyen fontos problémáról van szó.

Lemondott az olasz hadügyi államtitkár

Rómából jelentik: *Baistrotschi* hadügyi államtitkár levelet intézett Mussolinihez és személyl okokra való hivatkozással kérte: mentsék őt hivatalának betöltésétől. A lemondást elfogadták és a távozó helyére *Perieni* tábornokot, a vezérkar helyettes főnökét nevezték ki. Mussolini levelet intézett *Baistrotschi*-hoz, megköszönve neki szolgálatait, a király pedig grófi rangra emelte a távozót.

A Rex-párt megállapodása a flamand nacionalistákkal

Brüsszelből jelentik: A Degrelle-féle Rex-párt elvi megállapodást kötött a flamand nacionalistákkal, amelynek értelmében ezek hozzájárulnak, hogy a mozgalom ne irányuljon a királyság intézménye ellen és beleilleszkedjék a belga nemzeti egység kereteibe. Bizonyos állami szervek decentralizációjára kaptak ennek ellenében ígéretet a nacionalisták és a megállapodás szerint a flamand vidékeken a flamand nyelv, a vallonok által lakott vidékeken pedig a francia nyelv lenne a hivatalosnak elismert nyelv, Brüsszelben pedig kétnyelvű kormányzásra térnének át.